

JORNADA RENATURALITZACIÓ D'ESPAIS I ENTORNS EDUCATIUS

Reus, 22 de maig del 2024

Memòria de continguts

LLOC	Biblioteca Pere Anguera, Reus. Baix Camp
DATA	22 de maig 2024
COORDINA	El globus vermell
ORGANITZA	El globus vermell – Patis x Clima
COL·LABORA	Ajuntament de Reus
PROMOCIÓ	Departament d'Empresa i Treball de la Generalitat de Catalunya
FINANÇAMENT	Direcció General d'Economia i Social Solidària, el Tercer Sector i les Cooperatives
WEB	https://patisxclima.elglobusvermell.org/
PARTICIPANTS	41
SECTORS	Ambientologia, arquitectura, biologia, ecologia, educació, enginyeria, filosofia, paisatgisme, pedagogia, administració.

OBJECTIU DE LA JORNADA

La renaturalització dels espais i entorns educatius, en conseqüència de la ciutat, és una eina de mitigació dels efectes del canvi climàtic. El repte de la renaturalització de l'Escola involucra molts agents, ja sigui de l'àmbit educatiu, urbanístic, ambiental o social. Són projectes complexos per la quantitat d'àmbits sobre els quals actua i la quantitat de sectors presents. El treball transversal necessari és sempre complex, en aquest cas tractant-se d'un nou repte per a les ciutats i un canvi de paradigma en l'àmbit pedagògic i social el desafiament és més gran.

Les escoles del nostre territori estan vivint un moment de reflexió i canvi dels seus espais exteriors i entorn cap a un model més natural i d'alt contingut pedagògic i que els processos de transformació dins dels centres escolars que s'estan vivint a tot el nostre territori són cada vegada més nombrosos. Aquests canvis, però, no tindran garantida una continuïtat fins que no vagin acompanyats d'un ús pedagògic i social adequat, així com el suport ferm de les administracions pertinents.

La transformació dels espais exteriors de l'escola no només són físics, el canvi és fruit d'una reflexió pedagògica al voltant de l'escola, la comunitat que volem, i per tant va lligat a una voluntat i una adequació dels mètodes pedagògics que portin a donar suport a l'espai exterior com a espai d'aprenentatge.

És fonamental el compromís de la comunitat educativa i agents de l'ecosistema Escola per a la revisió dels espais a l'aire lliure i per al seu condicionament, millorant-los per oferir espais més probiòtics, biodiversos i educatius.

Les jornades i les seves accions paral·leles tenen el propòsit general d'activar la consciència col·lectiva per construir ciutats eficients i saludables que tendeixen a disminuir la dependència energètica i, en conseqüència, fer front a nous escenaris produïts pel canvi climàtic, tal com es recorda a la declaració d'Emergència Climàtica decretada l'1 de gener del 2020.

Es realitza una Jornada divulgativa Reus a dins del programa Patís x clima Catalunya de El globus vermell.

La Jornada s'inserirà a dins de RENATUReUs un programa de la ciutat de Reus que, entre altres accions, preveu la renaturalització de quatre centres educatius a la ciutat, al qual se suma un cinquè gràcies al projecte Patís x clima Catalunya.

PROGRAMA DE LA JORNADA

Matí formatiu	Biblioteca Pere Anguera	10.00 h - 12.00 h
Visita	Roser de Mas Iglesias	12.15 h - 13.30 h
Tarda divulgativa	Biblioteca Pere Anguera	17.00 - 19.00 h
Inauguració exposició	Biblioteca Pere Anguera	19.15 - 20.00 h

**JORNADA
RENATURALITZACIÓ
D'ESP AIS I ENTORNS
EDUCATIUS**

Reus

LLOC: BIBLIOTECA PERE ANGUERA
C. de Joan Salvat Papasseit, 14

22 MAIG 2024

inscripcions aquí

MATÍ FORMATIU

10.00 Benvinguda
Pilar López, Regidora d'Educació i Ciutadania

10.10 LA RENATURALITZACIÓ DE L'ESCOLA. EINES PER A LA SEVA IMPLEMENTACIÓ
Mamen Artero i Maia del Tonto. El globus vermell

12.15 Recorregut pel roser de Mas Iglesias
Joaquima Gallisà

**TARDA DIVULGATIVA
RENATURALITZACIÓ D'ESP AIS I ENTORNS EDUCATIUS**

17.00 Rebuda i presentació
Sandra Gualta, Alcaldessa
Marina Berasategui, Regidora d'Urbanisme i Habitatge

PRESENTACIÓ

17.10 Escoles renaturalitzades a Reus
EL PROJECTE RENATUReUs A LES ESCOLES GENERAL PRIM, MARIÀ FORTUNY, POMPEU FABRA I TERESA MIQUEL
Josep Anglès, Arquitecte Ajuntament de Reus

PATIS X CLIMA CATALUNYA I EL PATI DE L'ESCOLA EDUARD TODA
Mamen Artero, El globus vermell

LA RENATURALITZACIÓ DELS PATIS DE L'ESCOLA
Núria Sabaté, Directora de l'escola Marà Fortuny

17.30 PONENTIA
La renaturalització de les ciutats
Marc Montlleó, Biòleg, director de Projectes Ambientals de Barcelona Regional. Presentació a càrrec de Josep M. Solé, professor de la URV

TAULA RODONA

18.00 Beneficis i reptes de la Renaturalització de l'escola
Marc Montlleó, Director de Projectes Ambientals de Barcelona Regional
Josep M. Solé, Arquitecte i urbanista, professor de la URV i investigador en dinàmiques urbanes
Anton M. Salvadó, Arquitecte, gerent de l'Àrea de Serveis Territorials de l'Ajuntament de Reus
Condueix Mamen Artero, El globus vermell

EXPOSICIÓ
RENATURALITZACIÓ D'ESP AIS I ENTORNS EDUCATIUS. EINA DE RESILIÈNCIA URBANA

LLOC: BIBLIOTECA PERE ANGUERA
C. de Joan Salvat Papasseit, 14
HORARI: Dill, Dc i Ds de 10h a 14h

19.00 Inauguració de l'exposició
L'exposició es podrà visitar des del 14 de maig fins al 2 de juny

promou:

finança:

organitza:

col·labora:

Matí formatiu / Formació en dinamitzadora d'espais educatius renaturalitzats

LLOC	Biblioteca Pere Anguera, Reus.
FORMADORES	Mamen Artero, Maia Del Tento
PARTICIPANTS	13
SECTORS	Educació, comunicació, medicina, administració.
ENTITATS ASSISTENTS	Escola Rosa Sensat, Escola Mestral, Escola Doctor Alberich i Casas, Escola Maria Fortuny, Ajuntament de Reus, Fmcs URU, Ins Josep Tapiró, Escola Mowgli

PROGRAMA

10.00 h – 10.10 h	Benvinguda i presentacions
10.10 h – 10.50 h	Llabor de coneixement: Naturalització d'espais i temps educatius
10.50 h – 11.10 h	Dinàmica en parelles: Manual patis x clima
11.10 h – 11.50 h	Dinàmica elements
11.50 h – 12.00 h	Tancament i avaluació

CONTINGUTS**Benvinguda i presentacions**

Els participants es presenten, dient de quin centre educatiu venen i el seu càrrec. Expliquen també breument les característiques particulars dels seus patis.

Llabor de coneixement: Naturalització d'espais i temps educatius

Mamen Artero de El globus vermell comença la sessió formativa mitjançant una presentació PPT, recorrent els següents continguts:

- Per què renaturalitzar els patis?
- Punts clau per a la renaturalització de l'escola
- El procés de co-disseny
- Paisatges renaturalitzats
- Eines i recursos
- Subvencions, programes de finançament

Dinàmica en parelles: Manual patis x clima

Després de la presentació i per tal de dinamitzar la sessió, es convida els participants a sortir a la zona verda als afores de la biblioteca per a realitzar una dinàmica: en parelles es comenten els continguts del "Manual patis x clima" amb l'objectiu de posar en comú en plenari els punts claus del manual.

Tancament i avaluació

Finalment, es fa el tancament de la sessió deixant un espai per preguntes i compartir inquietuds respecte al contingut de la sessió i es comparteix una enquesta d'avaluació.

Visita / Roser de Mas Iglesias

Des de la Biblioteca els participants en la formació juntament amb les formadores ens desplaçem al Roser municipal, a on el Josep Berenguer, tècnic de l'Ajuntament ens explica les tècniques naturals que s'han fet servir al roser per reduir les plagues per a evitar l'ús de fitosanitaris, tot plantant espècies diverses de les rosàcies capaces d'atraure fauna beneficiosa i barrejant rosàcies de famílies diferents per tal d'evitar la propagació de plagues.

Tarda divulgativa / Renaturalització d'espais i entorns educatius

LLOC	Biblioteca Pere Anguera, Reus.
PONENTS	Sandra Guaita. Alcaldessa Marina Berasategui. Regidora d'Urbanisme i Habitatge Josep Anglès. Arquitecte Ajuntament de Reus Mamen Artero Borruei, arquitecta de El globus vermell, Núria Sabaté. Directora de l'escola Marià Fortuny Marc Montlleó. Biòleg, director de Projectes Ambientals de Barcelona Regional Anton M. Salvadó, Arquitecte, gerent de l'Àrea de Serveis Territorials de l'Ajuntament de Reus Anna Castellà, arquitecta i professora de la URV.
PARTICIPANTS	28
SECTORS	Ambientologia, administració, arquitectura, biologia, cultura, jardineria, educació.
ENTITATS	BMR, Escola Doctor Alberich i Cases, Ajuntament Reus, Ins Tapiró, Escola Rogent, Sòcrates Educa, Escola Eduard Toda, Ins Domènech i Montaner, Escola Pompeu Fabra, Escola Teresa Miquel i Pàmies, Escola Rosa Sensat, Escola M.Fortuny

Rebuda i presentació

Sandra Guaita, alcaldessa de la ciutat de Reus i Marina Berasategui. Regidora d'Urbanisme i Habitatge inauguren l'acte de la tarda agraïnt les tècniques que s'han dedicat a crear aquestes jornades per la importància que tenen els entorns escolars en el disseny de la ciutat, donant importància d'abordar el verd i la salut creant aquesta col·laboració directa amb les comunitats educatives per la millora de la ciutat.

Presentacions

Josep Anglès. Arquitecte Ajuntament de Reus presenta les ponències.

Introdueix doncs el programa RENATUReus i com aquest programa inclou intervencions als patís de les escoles GENERAL PRIM, MARIÀ FORTUNY, POMPEU FABRA I TERESA MIQUEL.

Resumeix les iniciatives del programa:

1. Renaturalització: incorporar verd a arbres, arbustos i herbàcies.
2. Refugis climàtics
3. Patís oberts
4. Entorns escolars – pacificar trànsit

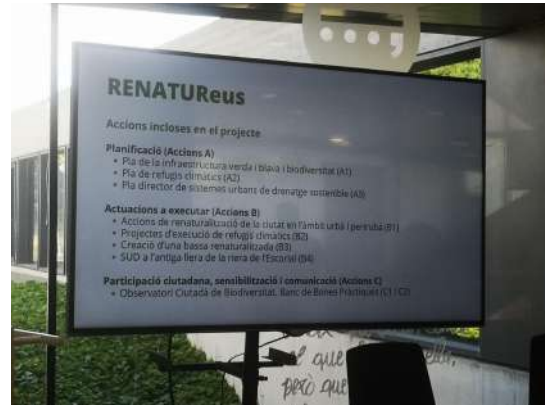
Explica el projecte a les 4 escoles de Reus. Explica les diferències de cada cas i les actuacions que ja s'han fet i les futures. Parla dels patís però també de l'entorn, sobretot a l'escola Maria Fortuny.

Comenta que aviat serà anomenat l'equip redactor dels projectes de transformació de les escoles i els 5 eixos guia per actuar a les escoles:

- Incorporar biodiversitat (flora i fauna)
- Intervenir en els sòls perquè siguin més permeables
- Donar valor a l'aigua
- Crear ombratge
- Configuració dels espais a través d'elements.

Seguidament, Mamen Artero fa una introducció sobre la Renaturalització d'espais i entorns educatius a partir de l'experiència de El globus vermell, contextualitzant les transformacions dels patis de les escoles a dins del marc nacional i europeu.

La Núria Sabaté, directora de l'escola Marià Fortuny explica com naturalitzar el pati representa una oportunitat pedagògica, social i mediambiental per aportar canvis a l'escola. Remarca la importància d'obrir l'escola a la ciutadania i de com la transformació de l'escola ha de passar per un canvi de la cultura i de les pràctiques educatives, més enllà de la transformació física dels espais.

Ponència

Marc Montlleó explica com des de Barcelona Regional Treballen amb la Xarxa de refugis climàtics de Barcelona per una banda i de l'àrea metropolitana per l'altra banda. Explica doncs els estudis que estan fent sobre els efectes del canvi climàtic, les onades de calor i l'augment de les temperatures a la ciutat (poden estudiar aquests fenòmens per barri).

Parla de la importància pedagògica d'explicar el cicle de l'aigua a les escoles.

Comenta com actualment s'està estudiant un pla de l'arbrat a Barcelona, per estudiar l'adaptació de les espècies i les més aptes als factors climàtics actuals i futurs.

Parla també que estan estudiant la relació entre la qualitat de l'aire i la presència de vegetació als centres educatius de la ciutat.

Explica també com aquest any s'abocaran a la climatització dels edificis dels centres educatius per implementar millores en la climatització.

Taula rodona

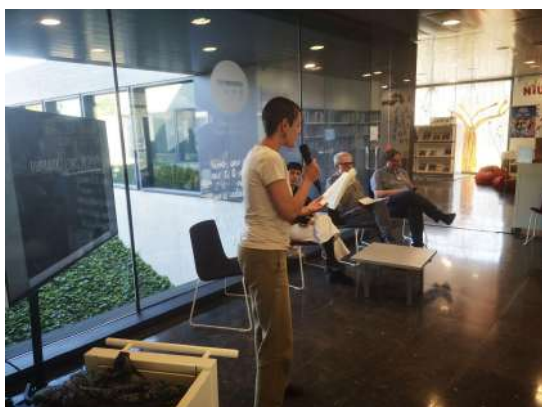
Participen en la taula Marc Montlleó, Anton M. Salvadó i Anna Castellà.

Mamen Artero, que modera la taula, obre l'espai llegint un fragment del llibre "La naturaleza que nos cuida" de K. Hueso.

Seguidament, Anton M. Salvadó parla del tema de la justícia espacial, de com hem de revertir ràpidament aquest tema que s'està fent més greu pel canvi climàtic. Explica com al fons la transformació urbana té com a objectiu principalment la salut de les persones; introdueix doncs el concepte de "ciutat caminable" i com la ciutat s'ha de construir amb criteris de gènere, perquè sigui més segura i saludable.

Anna Castellà torna al tema de la salut i parla de la responsabilitat que tenen els arquitectes i urbanistes en la millora de la salut de les persones. Explica com més del 60% de l'espai públic està destinat a vehicles i com a través de la transformació dels espais exteriors s'obre una gran oportunitat de transformar la ciutat a partir de l'escola: l'escola com laboratori de transformació urbana.

La taula rodona es conclou amb un debat amb el públic a on surten la demanda de com afrontar la renaturalització a secundària.

Inauguració de l'exposició RENATURALITZACIÓ D'ESPAIS I ENTORNS EDUCATIUS. EINA DE RESILIÈNCIA URBANA

Mamen Artero inaugura l'exposició itinerant explicant el que es vol transmetre i divulgar mostrant l'experiència de diverses administracions arreu de Catalunya, posant en marxa estratègies per a la renaturalització dels seus propis centres educatius.

